

Соколёнок

1/2020

январь – февраль

Пази

0+

КҮЙВ ВАЗЛИҚ САБАН БИЦИДАРИЗ АДАБГҮРАЙИ ДАГЬУСТАН РЕСПУБЛИКАЙИН ЖУРНАЛ

ЧИЙИ ИИСАН РАҢГАР

Ихъ литературайин ирыснаан

Абусуслам
Жяфаров

Хлинццар кайи зиянкрин аъхир

Силин фун чIябгъбалан къяляхъ, дидин мухурра, имбу йишварра къатIар-къатIар гъапIунза. Сифте-на-сифте Цараблиз чан зегъметнан гъякъ вуди слин гурдмарна юкIв ккипуб лазим вуйи. Сил ипниди вуйи. Табильтдиъ гъарсаб мутмуйин бегъерлу вахт айиб ву. Эгер му сил ноябрин вазли гъабкIинийиш, аъхуну пай хюл шлийи. Вахт хъайиз дурарин хюрч дараpIувал лап дюз ля-хин вуйиштIан.

КъатIар-къатIар гъапIу йикк'ин булди къил алабхъну, Царабра хъади нирхъан думукъан ярхла дару рукарикк жин гъашиза. Яраб хлинццар кайи зиянкар гъюрдайкIан? Белки, садшвнуд йигъан гъаравул апIуб герек шуйхъиб!

Люкъраз, завун аършидан тIибхури гъабшишра, парчийр дапIну дипнайи сил рябкъруб аъгъайзуз. Хлинццар кайи зиянкар гюзлемиш апIури гъапIу саб сяйт саб фулан къадар вахтси гъабшизуз. Дидкан узуз кайи хъюлу сабурниинди гюзлемиш апIувал тIалаб апIурайи.

Хъана саб къадар вахт кечирмиш гъабхъну. Гюзлемиш апIувал гъагъи хъуз, узук гъяракат кабхъуз хъюбгъю. Яраб гъюрдайкIан?

Ав, гъюра, магъа гъафну!

Кьюб лизи люкъ нириин тлихъан терефнаъ айи гъарзун хъюхъниин дурсну. Дурар силин йиккуз тямаягъ-

карвалиинди лигури гъаши. Вагъ, муарин гаф саб вуйкIан? Хъана кьюб ругъу люкъ дуфну нирин зин, гъавайиъ чарх йивуз хъюгъну.

Гъаму вахтна саб мугъаятвалра гъясбикк дараپIру шавлас тIибхну силин кIул'ин дубсну, дидин улар удуудуз хъюбгъну. Дидин кIубанвали люкъярик гъяракат кипу. Магъа юкъуб люкъру силин йиккүз гъазават идипуз хъюгъюбси, хлинццар кайи зиянкарра дуфну хъубкъну. Диди чан гужли гъармахар силин мухриъ арсну, хлинццар гъачIаркган, силин жандак дурарикк гъедубгу.

Хлинццар кайи зиянкри чан зиквар алдарди кечел кайибсиб кIул хъял кади илтIибкIиган, шавлас гъебгну. Имбу юкъуб люкъ ярхлазси гъудучIвну, дидхъан гучIури йитимарси ккилигурни гъаши.

Хлинццар кайи зиянкар миндинди гъилибгну, чаз фитканкIа кин даршигган, хлинццар багахъ алаъну, архаинди силин йикк ипIуз хъюбгъю.

Йиз гъялаквали узук гукIинишин кипу. Цараблин кIуллан хил алдатну, жилизди илзигза. Му фу ишара вуш, Цараб гъавриъ гъабхъну. Думу дирившви, саламатди дабхъну. Хлинццар кайи зиянкар йиз бицIи гюллайир йивру тюфенгин гъравлиъ тIапIуз ккуун гъабшизуз. Узу алишвлан люкърахъна йицIихъубкъаб метртIан манзил адайи. Йиз гюлди дидин ул идипруб якъин вуйи.

Ваъ, йивидарза. Альбули гъапиб апIурза. Думу мицисдар ляхнариъ зарафат ккунир дар. Тюфенг гъвалахъ дивну, фотоаппарат абцца. Учу гъяйи рукарин фяхряхярин сесра, багхъансина лепийир гъарзарихъ йивури, ахмиш шулайи нирин сесну, имбу вари сесерси бугъмиш апIурайи.

Хлинццар кайи зиянкар йиз аппаратдин лигру рамкайиъ абхъну. Узу гъялак дарди сабшвнубан аппаратдин кнопка илзигза.

Пагъ, диди силин йиккүз идипурайи зулум!

Хлинццар кайи зиянкари, силин фунар-удрар, ликIар-гъурдлар дитIину хътитIган, саб фиткан-вуш фикир апIурайибси гъабши. Дидин кIул ифиирина силин фуниъ айи шмибди дабснайи. Гъаддиз люкъран кIул хъанаара аъхюди, хъанаара дарцциди рябкъюйи. Дидин музмузра ликариин али гъармахар каркIину хъунти дубхънайи. Гъаци вушра диди чан къувватнан гъунарниинди силин йикк'ан парчийр уъчIюргъюри, гъаци имиди хътIюргъюйи. Гъай-гъай! Альжаб тямягъкарничир даринхъя!

Имбу люкъяр багахънаси шлуган, диди гардан дацIабкну ушв абциган, дураг гучI дубхъну хъана къяляхъ хътаркуюйи.

Хлинццар кайи зиянкар хъана фикир апIурайибси дийибгъу. Дидин зиквар саб сабдихъан жаради за хъуз, хяви хъуз хъюгъю. Му вахтна думу къадарсуз аъхюди рябкъюйи. Диши, ккалабкьюри-ккалабкьюри нирин гъирағъдихънаси дубшну, шид убхъуз хъюбгъну. Узуз люкъру шид убхъури хъана гъябкъюнзуз, амма мидин шид убхъувал керематнан ляхин вуйи. Диши гъямгъям штуъ ивну, чIуфар апIури, шид убхъурайиси гъабшизуз. Арабир диди гъямгъям штуъ къаназ гъибтну, хъа кIул тIагъруди завуз ккадабкуйи.

Гъаз аygъя, диди фукъан шид гъубхънуш!

Диди хъанаара гизаф шид убхъуйи, амма йикк'ина гъяракат гъапIину. Думу рябкъюри-рябкъюри гъагъи шулайи. Дидин гъяракатну ва тямягъкарвалиинди шид убхъурайивали люкъран фуниъ гъабши гъагънакан хабар туврайи.

Альбули дюзди гъапнийштIан! Кыл кайи йикк ипIури шид гъубхъулюкърахъан тIибхуз шулдар. Хлинццар кайи зиянкар гъюблан-гъюбаз шавлу шулайи. Гъит хъана ипIри, хъана убхъри! Гъамус гъюрайи аь-

жалин гъюрматнаан чаз кеф зигри. Диidi ипЧури имбуқъан гагъди, диик кучбанди гъахъдарза.

Бала думу даргъа. Силин йиккун саб пай дипІну, Альбули гъапибси даршиди, гъебиш гъапІру? Гъамкъан альзиятар дизигну, жуван гюлдин улихъ хъайи зиянкар хил'ан идипиш, узуз гъарап-Чуураги фу кІуру? Узуз, гъаддин бацаригъ чин баяр гъяхъканничхари, нянат тувурдарин?

Узу хъана тюфенг хилиъ дубисну, люкъраз йивуз къаст гъапІиган, думу хъана шид убхъуз гъубшу. Дидин гъяракатнан яваш'вали жандиъ къувват имдарди хъуваликан хабар туврайи. Гъаци вушра диidi штуз улихъдитІан зур туврайи.

Му ражну силин йикк ипІуз хъюгъю тмуну люкъяриз диidi артухъ иб тутруври гъабши. Ниин гъирағъдихъан силин йиккухъна айиб къюб метр манзил вушра, му ражари йиккухъна думу гужниинди хъубкъыну. Диихъан ил хътабгъуз, рибшвуз шули имбуси дайи. Гъаци вушра имбу люкъяр, думу хъубкъиган, гъюрматниинди ярхлаз гъудучІвыйи.

Хлинццар кайи зиянкар, белки, вари люкъярин паччагъ вуйхъиб? Дици вуш, диихъ инсаф гъаз хътар? Чан элугълиириз гъамкъан хаин шлу паччагъ шулин? Белки имбу люкъяри диин альхувализ гъюрмат апІурайхъиб? Гъар фици вушра чин къанун дурализ ужуди альгъя...

Хлинццар кайи зиянкрихъди узбеуэз хъайиз, тмуну люкъярикан альхюбсиб ругъу люкъ йиз тюфенгин гъаравлиъ ТапІунза. Даршиш думу малайик вуйинхъя?

Дидира сулар-гъюрариз цИбди гуж гъапІундар!

Дидира сулар-гъюрариз цИбди гуж гъапІундар!

Йиз тюфенгин цИрцI гъюбгъансиб сес люкъяриз гъеебхъну пну, умуд гъапІундарза. Ниин хъял кайи сесну имбу сесер вари гъитІиркІурайи. Узу гъаравликк ккапІу люкъ гужниинди завуз

гъедебгу, ярхлаз тIибхуз дарши, думу нирин лепийри хтIюбкыну. Имбу шубуб люкъ наанди гъергнуш, гъяркъдарзуз. Йиз улар хлинцар кайи зиянкриин алийиз.

Узуна Цараб сабпну рукаригъан гъюдучIван, зиянкар тюгъмет йивру саягъниинди учуз гъилибгну, думу чан хлинцар гъатIарццбин эллешмиш гъабхыну. Дицхъан завуз гъедебгуз даршлуб аygъю гъабшиган, тюфенг дипну дид'инади фотоаппарат алапIза. Аппаратдинди люкъран вари терефар сабшвнуб ражну ерцбалан къяляхъ, Цараблиз бас гъапIза. Ху чаина алжабгъган, дидик хъял кубчIву. Дицк диривал кабхъуз хъюгъю. Царабли сифте гъанцI гъивубси, дидин юкъв'ан саб кварш зиквар адахъу. Люкъ, хъял кади гъарай дапIну, улар уьру дапIну дявдиз гъязур гъабши. Дици гъармачар за дапIну, гардан дацIабкну дебкку. Цараб сарун алжабгъуз гъитдарза.

Хлинцар кайи зиянкар, гъюб-

лан - гъюбаз ачухъ шули, хлинцар гъатIарццуз хъюгъю. Дицин хлинцарикк узуна Царабсдар юкъур ккуршуйи.

Артухъ улхуб-рахуб дараpIди, хлинцар кайи зиянклиз йиз тюфенгин гъаравлиан: гъилигза...

Гъяйиф! Узхъан гъабхуз шуйиш, думу чучело апIбан бадали музейиз хътрубкъди гъитидайза.

Гъюкуматдин хюрчан инспекци-
яйин начальникдихъна гъабхбан
бадали, дидин саб бацна гъямгъям
алдатIину, зиянкар учв нирин лепий-
риз багъиш гъапIза...

Ригъ, ич кIул'ин али, завун
аьршдиз за дубхънайи.

Думу Аждагъайин накъв кIуру
кIакIинина дурубкънайи. Зулум-
кар Аждагъа гъагъму кIакIнаан
гатIабхъган, гъаму йиз улихъ хайи
лепийри хтIюбкыну.

Магъа, му лепийри хлинцар кайи
зиянкарра хтIюбкыну. Гъит уьмур
ва табиасть сари-сариз, сабди сабдиз
зулум дараpIруб, такабуруб ибшри!

Квунацийр

Гюлбикә
Умарова

КБУНАЦЫР

(махъв)

1

Табасаран
Вуйихъ ватан лап аднан,
Сивна аран
Айи улкэ авадан.

Хъадукран вахт
Кюкдихъ шлу ругар шириин,
Гъарсариз баҳт
Тувру юрд ву архайн.

Девраиан
Гъузну айикъан тухмар,
Багъри юрданан
Ччурназ вуда гъилигдар.

Ва гъахъну, кIур,
Табасаранди тухмар,
Аыгъдрудар, кIур,
Фийр вуш къуру дамагъар.

Ляхнихъ шлудар –
ГвачIниан хябяхъдизкъан;
Ва ккунидар
АпIуз гаф, марцци кIваан.

Му махъврак ихъ
Къун абайин тухмари,
АпIурайихъ
Чал гирами ва багъри.

Улупну аш
Тухмин дирбаш`вал, гъюрмат,
Шул махъвран маш
Гъяйиб чягъ халис сурат!

Танишубси
Гъибгъру махъврак къуни жинс:
Ва, ухъуси,
ХъипIруб ульихъ таза нис.

Миллетдизра
Айихъ ахю хизанар,
БицIидарра
Ву мударси шадудар.

Махъвар гъурхган –
Аыкьюл айир шулу, кIур.
Дурурхиган –
Шул гьюжатарин кIуркIур.

Аышкъ кадиси,
Урхри бицIидари махъв!
Хъасинаси,
Ергри дустарин гъвалахъ!

Ву шад махъвра
Къунарикан успагьи,
Шлуб урхузра –
АпIурайи мяълиси.

Къунацири,
Хядариси, му тухмин,
Ад гъибтнийи
Туву шад уымраи чпин.

«Хъурца! гъа хъурц!»
Ебхьидичвуз цIарари.
Хъасин, дуруц
Йивидичва юкIвари.

ГъибикIнуш гъаз?
Мегъерханай сарикъан.
Учвуз вахт аш,
Кеф кадабгъай махъвракан.

Махъв бахш вуйихъ
Гъюрмат аыгъю тухмари,
Ва махъв вуйихъ
Ихъ Чал аыгъю гъарсариз.

Му сюгъринсиб
ТIилисмин махъв гъурхуриз,
Аку хядсиб
Ширин дюн` я бахш вуйиз!

Хярар, майднар,
Сивар, дагълар хътерчури
Вуйси гъунар,
Деъдихъя махъв урхури.

Шулушул махъв
Меъли йиччвтана ицциб!
Гъурхиш ибахъ,
Гъаз къурухъа гаф харжиб?

Вухъуз тухмар
Айи ругар лап аъзиз!
Лигай тюхъяр
Кайи швушвар-Цигъариз!

ИнтИи, сархуш
Шеэри шад мудрарин,
Фици дерккнаш
Дагълар, сивар рахури!

Тивдин къакъар,
Хядариз ухшар вуйи,
Завукк жангар
Ппазийри улупуйи.

Миршаринси,
Цигъар, жейранарина,
Кушар ярхи –
Улар гъахрудар вуйда!

Жигъил къунар
Лицуй, хъурцар аптури,
Тумпуч цигъар,
Жинидиси агури!

Мяълийириин
Сесер камра шулдайи,
Гъизил ригъсиб
Дюн`яйиъ шуй лицури.

Зегьмет, шадвал
Айи тухмихъди таниш
Шуб ву – дуствал!
Махъв вуйихъ жвугъри, мишмиш!

Гъамус «гъабхъну»,
Я «гъабхъундар» дарпиidi,
Махъв ккудубкъу
Урхурухъа сатИди.

Махъв гъибикъур –
Гюлбика Уъмарова!
Хъа махъв гъурхур –
Ихъ чал ккуни дуст вува!

2

Гъулаъ Гъандикк
Аъхю, БицИи сивариъ
Гъабхъи тухмин
Ад абхънийи юрдариъ!

Фурсар кайи
Цигъар-мудраг ихъ дири,
Шул ергури
Гюргег сивариъ вари:

Чинчун хулиъ,
Нюрхюкк, Миркклип гъарзарихъ,
Даждин гуриъ,
Къалихъ, Луфран гъарзарихъ,

Идавандин
Хванаъ, Йитимариншваъ,
Агъунайин
Гъарзухъ, Пажандигъишаъ,

Къасарихъра,
КлакIнаъ Къадирип сивин,
Махъирихъра
Къуттиндин, дарди сикин

Завукк жангар
Жейранарстар цIигъари,
Шуйи рангар
ГарцIларикан ктатури.

Писписари
КIару улар кжеркуий;
Ярхивали –
Гъяркъдар гъяйран апIуйи.

Ва къунари
Чарх йивуй цIигъбикъирихъ,
Хуш кюкъириси,
Хъайиган чпин уларихъ.

Хядарикан
Гафар-Чалар апIури
Йишвар гъауй:
Бахтаврар вуйи вари!

Мудур йискъбан
Чав агъсакъал абайи,
Багахъ пичран,
Кавал ургмигъ гъибтуи.

Галиъ, сивиъ
Шуйи му тухмар адлу,
Айишвариъ
Яр-йимишар лап дадлу!

Къунацийирип
Тухум абцIнайиб вуйи,
Шад цIудларин
Плеэр апIру сесери.

Аымлар, кучIлар
Аъгъдру кюгъне тухмари,
Мани хилар
Уж`вализ гъачIарккуий.

Бегъемсузур
Къунацийиригъ гъахъундай!
Аъкъвлин сабур
Завариан абхъруб дай!

Къюркълин цIийир
Ккагърудар – бурма кIарчар!
ШиркIвар чIварчIвли –
ЧIванккарси ултIуччврудар!

Сакъал аба
Яр-дуст вуйи гъарсарин:
Айир зурба
Дуствал, чвийрстар якъарин.

Ва дурагин
Тухмин аба паччагъди –
Чан насларин
Ччвур уъбхой намуслуди.

ЦIигъвшуввари
Халачийир урхури шуй,
Ва мягъмраси
Гъалвар, халачийир рякъюй.

Абайизра
КIубни гудларна цIудлар,
Гъадмукъан лап
Ккундий, адрап герек дар.

Лигури шуй
Лизи бачкIвар – мудраиз,
Фици йивуйш
ХумпIар штун дад цIадлариз!

Иран дагрин,
Ттуларин гъярин, Улин,
Къарабистнин,
Нюрхюкк, ЦIюргъялатарин,

МичIликIулин,
Ульжгъярин ва Габнарин...
Хайлиндарин
Штар хуб мичIлидар дарин!

Марцци штариэз
ХумпIар гъивган, мудрари
Чпин бабариз
Шуй пеъ-дихар апIури!

Шагъ-Къун сивин
Дирбаш абара вуйи:
Ахюор вуй цин,
Ца ктIубшвузра гъибтдайи!

Шиш бачукIра
Кубсну шуй гъвалак кIулин!
Ва гапурра
КкидибтIуий илдандин!

Галар-сивар
Шуй ликарккан апIури,
Вари ляхнар
Сагъи уымриъ дургъури.

Чан тухумдихъ
Улра хъибтуий дугъу.
Гюжаткрайихъ
Хъпехътурра дайи думу.

Къун либцрган,
Халачийирра ккирчуйи,
Гъурхдар уткан
Гюзел цигъар-швшвари.

— Вари хлиъ а! —
КIуий ахюо абайи,
Хиларилан
Мудрализ ипIруб туври.

АпIури «ХурцI!»,
ЧIвуркъуй дурари укIар.
Бабу, къукъруцI
Алабхъну, гъивуй хинкIар.

КитIну шуйи
Рангнан цикIвар дуркъариик
Кирчнайдар
Гъар жюрейин къалариик.

Ургъри кIарчар,
Цигъру гугар китIуий.
Жихар-вичар
ЦикIвари кIваин хуйи.

КъуцИни мудур,
АпIури «пIэ!», икриъ а.
Диди мухур
Ккуни бабкан крабхура.

Никкра тувру
Цигъру масан мудриз чан.
Убхъуз гъитру –
Дидин фун абцайизкъан.

Ва рякъюри
Шулу ягъли табарий,
Ергурайи
ИнтИи мудрар сивариъ.

3

Хъадукраъди,
КуркIган цIигъарик улар,
Хал-хизандиъ
Артухъ шлудар ву наслар.

Утканди шуй
Сиварий жейран цIигъар,
Ва илиргъуй
Къунацийири хизана!

Бахтаврар вуй
Цудлар-гудлар уымратиъ,
Шадвалра шуй
Варидарин улариъ.

КIубанвалра
Варидариз тувруб ву.
Гюрчег`валра
ЮкIв аириз рябкъруб ву.

Ва дарпиidi
Сиварна дагълар-галар,
Уылдюгънайи
Гирами жинсан тухмар.

Тарта тула
ТПитИив кIакIназ либгүйи;
Гатдин мявра
Варидариз ебхъуйи.

Гъяйвнар, кIуруш,
Ергюхярси жаргъуйи;
Риш-симиргъуш
Штун кIулихъна гъягъюйи.

Варидарин
Ужуб уьмур вуйган хуб!
Гъубзри айиб –
Махъв аыхиризкъан урхуб!

4

– Аку дюн`я
Дигиши шлуб ву, йиз хутлар!
– Махъв йип, аба,
НивкIуз гъягъяйиз улар:

– «Ва чюлда чюл,
Кьюл гъитIибхси сивариз,
Хъябкъиша ул,
Рябкъюр Гату-Лутийиз!

Щаларкъиси,
Рижв дибисну тюрк-кьюлан,
Хъя, тIиришви
Илбицну, уз кIакIналан

Диш гъапПубси,
Вазлин кIакIназди му Кьюл,
Бекъ гъапПубси,
Жилин урхъазди абхъур!

Гъира Кьюлар
Жин шулук ирхъариъ,
ГучI абхънайдар
Чпин ичIиргъу улариъ!»

– Вуйихъ гату,
Аба, лап гизаф дирбаш!
– Дубгъай, учву,
Фици машар жикIураш!

– Сабсан кидибт! –
ТIалаб апIур хутлари:
– ГакIул илибт! –
Гъапи хутлиз абайи:

– «Саб ражари
Му ихъ Тарланди дирбаш
Ул хъибтнийи,
Сулари сивиъ гъапIраш:

Сивин Пеэр
Лицрушварихъан дураг,
ИнтИи «пIеэр»
АпIури, гъич гъудучIвдар!

Шеэр апIуз,
Сулар цIигъар вуйинхъа?
Сивиз гъамус
Фуж кюмекназ хъуркърухъа?

Кьюркълин цаси,
Гъайвниинди хъубкъган му,
Чпин рижварси,
Сулар дишла дургурү!».

— Къунацийирин
Вуйихъ хизан лап аднан,
Уж`валарин
Эвел-аьхир адруган.

— Аба, кидибт,
Фици му ихъ бабахъди
Гъахънуш таниш,
Хъпехъурача юкIв хъади.

— «Саб ражари
Гъягъюрайири сивиз,
Гъяд`ин Цийи
Иливнийза ликар йиз.

Фу лигуру?
Гъядун къял`ин ал саб къун.
Гъамус гъапIру?
Рякърудар – кIарчарна фун!

Яркъуб вуйшра
Гъяд чав, улихъ гъахъури,
УлдучIвузы
Узухъди адай гъитри:

КIарчар ургъуй,
Ккургъуз аygъдаршра зат чаз.
ГукIни духыну
Ашра, апIуй бегъем наз.

Думу къунан
КIарчари зиггүй чарийр.
Дарда гъунар
Гъяд`ин идирчуб гъарийр!

Дифра гъебгру,
Ахю сивра рябкъюра.
Гъамус ккуру
Ликар ккичIиргъуз хъюгъра.

Фикир гъапIза:
Мицисадар зангар уткан –
ШлудартIан дар
Сивин жейрансиб цIигъран!

ЦIигъинччарси
Гъяряхган кIарчар узу,
Гъяд`ин дахъний
Зурба кIарчар алдахъну.

Пагъ! Вай-гъарай!
Кларчар куркүбси жилик,
Цигъ дийибгънай –
Клару тлюхъ кайиб гарцлик!

Элвен ківантар
Гъяркънийизуз цигъран уткан!
Апіуз зунтар
Хьюгъний, чаз лигуз хьюгъган.

Ківаан гурпар
Утіурччуйиз, гюллайирси,
Клару улар
Цигъ-жейрандин гъяркъобси!

Гюри-пери,
Симиргъуш вуйи, хутлар!
Уылчлюкъний
Дишлади дугъу улар.

Йикъра вуйи
Биціну тіубси ккуруб!
Адабхъний
Къял`ан камар арсанануб.

Сабину узу
Гъаври гъахънийизу гъяд`ин:
Кчирхуб дебккну,
Швшвиди духну ккунибдин!

– Кларчар наши? –
Гъерхний дишла хутлари.
– Алдахъний, –
Жаваб тувру абайи.

– Улурччнайдар
Вуй чпин абайин кларчар,
Аылдяхнайдар,
Кулиз вуйган гъагъидар.

Кьисмат гъамциб
Гъабхыну, йиз хутлар ккуни.
Имиш ицциб,
Дивнийиш ужу шлийи».

Бабу гъапи:
– Мяъли дарпиш хутлари,
Узу диврин
Йимишарин ленгери?

Мудрарира
Шадди, апіури піеэр,
Мяъли ккебгъра,
Хъебехъай вари, эллер:

– «Наан ашра,
Ккундучуз дагълар-сивар!
Хъурцар дишла
Апіурча, ккегъну ялхъвнар!

Къарабистниъ
Шидра ухурча ицци,
Ва Тиринаригъ
Жикіуруча штуъ марци.

Ич къуттиириин
Махъирикк элергъбарра,
Апіуб дарин
Учуз аыхю шадвалра!

Луфран гъарзар
Вуйич шавгъар мікі айишв.
Варзаъ йишвар
Ву айидар варжи, лишв.

Махъвар ширин
Ктитурчуз абайи ич.
Жихрар Чурдин
Бабу улихъ дивур ич.

Бабра вуйич
Ківаз манир гъизил ригъси!
Аба вуйич
Лап кіубнир пягъливанси!

Хъа шлиз ачвуз
Пягъливан аба дирбаш?
Сивар ачуз,
Йипайчва, сарун шлиз аш?

Ул хъубкъудар,
Чру сивариз лигруган!
Хуб хъадукар
Шул, зурттар адаршвиган!

Мяъли вуйич
Къунацыйириин тухмикан.
Ччвурар айич
Лап аднандар тухмин чан.

Ич чуарарин
Вари иишвар аygъячуз:
Ахю сивин
Улихъ – Бицли сив ачуз!

Хъа Нюрхюокк иишв
Чру тегъмазариз вуйич!
Ва Улин шид
Ківаз дармансиб вудайич!

Ич гъулазра
Гюзел Гъвандикк кіурдайич!
Гъуландарра
Ужудартлан дардайич!

Ва бицлидар
Ву бабарихъ хъпехърудар!
Сар кас адар
Футна апбуз ккунидар!

Иццидар ву
Бабарин чІилли афрап!
Йиччварстар ву
Абийрин шириң гафар!

Чру сивариъ
Аършавариз лигури,
Шулча вари
Шад мяълийир апIури».

5

ГучIдай швеэр-
Силарихъан тухмари.
БитIар айи
Галар хликк ккайдариз.

Иблисариз
Маш хъибтдайи дурари.
Сари сариз
ИЧI адабтIдай наслари.

УдучIвубси
Кюкирна итIру укIар,
Чру варжийирин
Алакури шуй галар.

Цигь-бабари
Афрап, цIикбар уржуйи.
Къун абириин
Сюгъбатарихъ хъпехъури.

Сабан, цIадлар
Кайи лисундин вахтна,
ГакIвлин муччврар
Гъахний бабу улихъна:

Къунацийирин
Хизан деънийи берччмихъ,
КIварицI зinin
Гизаф алабхънайибдихъ:

– Дюн`я нурлу
УжубдизтIан тувнадар! –
Гъапи бабу,
Берччмиан дизигну цIар.

– Гъаму чимси,
Ульюрхган гъюл`ин ичв баб,
ЦIаларкъиси,
УчIюргъзачвуз душв`ан баб!

– Аба, учуз
Кидибт, гьюлиkkан фици
Баб ккадагънуш...
Берччем фукъан вуш ицциб!

– Каспийихъна
Сад йигъян гъушган жикIуз,
Гъирағъдихъна
Гъарийр-Чигъар гъеерхъзуз.

Фу лигурва?
Цигъар ккахърайи гьюлиkk.
Му ражнурда
Ичв баб ккархъдиз уларикк.

Бургъуж тувну
Сумплиз, сакъал абайи
Давам гъапIу
Чан ихтилат ккебгънайи:

– Дисурайир,
ГъютIурччвуйи балугъси!
Ва ккахърайир
Гъидисза, цIаларкъиси.

– Хутлар, узу
Тюнт лепиири хъчIорхнийи, –
Алью бабу
Къунан гафар дерккнийи.

Улариндар
ДапIну, дизигну цIар, кIур:
– Хъя, жанавар,
Сарун минади дяргъюр!

Ва сабсан цIар
Берччмиъ бабу дизигну,
Чимдин цIарцIар
Мудраихъинди хъаъру.

Абайира,
Дизигну сабсан цIар, кIур:
– Гъей, жанаврар,
Учвуз мудраг дярякъюр!

Ленгерийиъ
КкудубкIурайи берччем,
Хъя муччврариъ
ЦIиб шуладай кIварицI, чим.

Шад мудрари
Чпин дадайихъан гъерхру:
— Дада ккуни,
Йип, гъаз «Хъартаси!» кIуру?

— «Жан, хъартаси!»
Гъапиган узу учвуз,
Раккин, улси,
Дишла тIаайчва узуз.

Дегь вахтари
Къунар, хул`ан удучIвган,
Жанаврари,
Мудрар кIваин гъашиган,

КIури шуйи
Раккнар урччури зарбди:
«Мудрар ккуни,
Раккнар тIаайчва ухди!».

Хъа, мудрари
Гъабхъиш, къанар апIубси,
Жанаврари
КIуйи дишла: «Хъартаси!».

Зарбди арццуй
Мудрари хъяркынай раккнар.
Сабпну итIуй
Жанаврариа мудрар...

Жара вахтар
Гъи дуфна. Зенгар йивай!
Вуйси сивар,
Мяълийириин сес ипай!

— «Ялелерин
Сес гъюра синийиан!
КIварцIин берччем
Дишла ккудубкIубдиан!

ГучIударчуз
Сарун жанаврарихъан!
Аба ачуз,
ГучI дарур гъич сарихъан!

Телизенгар
Хъачухъ гъи зенгар апIуз,
Ва жанавраг
СумпIра дарчуз, гучI ккапIуз!

«Хъартаси, жан!»,
Күури гъахьиш дурари,
Абайи жан
ГъядапПиди дурарин!»

6

Лицруган къун,
Гапур, хализды иври,
Дагъдихъан күул
Пис жанаври хъчИбгъдайи.

Уьмур ккууни
Сивин къунан хизанар,
НивкIуъ шуйи,
Рякъюри ширин нивкIвар.

Сабдиканра
Фижна шулдай дуариз.
Сивин Къунра
Хан вуйи чан тухмариз.

Жейранарстар
Швшвар-Цигъар ву гъяйран,
Къунан кIарчар
Рякъбин гъарсад йигъян.

Къунацириз
Гъахи ватан вуй девран,
Духънайдариз
Чпин сивариин гъяйран.

Деъри шуйи
Цигъар сиварин кIакIнаъ,
Ккунивали
Гъарай ипнайдар кIваъ.

Къягъяларси,
Шуй сивин къунар кIубан!
Ва перийрси,
Рякъой цИгъарра уткан!

Му тухмихъди
Гъюру тухмар адайи.
Хъа наслари
ДамагътIана апIдайи!

Ими гъира
Къунарин жинс рихариъ,
Гъвандикк гъулан
Ахю, БицIи сиварий.

ЗуртIин багълар,
Къулхъарин гъулахъ хъайи,
Алди улар,
Къунацирии уърхюйи.

Дабкъру гъвандихъ,
Хярхлин шиларигъ, ГъюнтIаъ,
Яркъу дурцихъ,
Мукъуъ, Гъимгъарин йишваъ,

Вакъайииин,
Зуркъахъ ва Жили гъяриъ,
Харамугриъ,
Тиринаригъ, ЧIурдачIилиъ,

Живиндигъна
Сулан латар`ин, НитІрягъ,
Гъюржериккна
Хявран мурзииин, Мизрягъ,

Улин штарихъ,
Тупар йивру кІул`инра,
Ва Гюмейихъ,
Тап ШейтІнин урхъариъра,

Хъанарикка,
Накъварин кІулиинра,
Чиъ йишваъра,
Цигъинччин мурзииинра...

Рякъру йишвар
Дабалгнайи кюкири,
Шубар-Цигъар
Шуйи кунцІар апІури.

Шад юкІвариъ
Къисмат аygъю апІуий!
Иран дагриъ
Ругдин гварар дақъуй:

Цигъран айран –
Дарман вуйиб варибдиз,
Убхъуз гъачай,
Шавгъар айи сивариз!

Сулари чпин
Мелзар ккархри, гъахънушра,
Къяркъари шит
«Къвя» гъадабгъну, гъабхънушра,

Къунацириз
Чру мягъмарсиб дюн`я ай!
Ва гъич сариз
Дердна гъам фийр вуш аygъдай!

Лап разиди
А къунацириин тухум,
Ккунидар чпин
Ватандин гирами руг.

УкІарикан
Дармнар апІрудар вуйи;
Мурсларикан
Халачийрра урхуйи.

Ужуб къадар
Гъабхъну ихъ къунацириин,
Кюгъне юрданан
Ад лап гужал гъапІдарин.

Махъв гъурхдари
Цибкъан гъабхънийкІан къабул?
Дуурхдари
Зенгар апІури ашул!

Ялелерин
Мукъмар йивур зенгари,
Гъизил ригъдин
Акв рабгъура нураги.

КІура сабси:
– Имдар сарун жанаврап!
КІур зарбдиси:
– Ачуз гъи телизенгар!

Сес атІабгна:
– ГучІдарзуз жанаврихъан!
Хюйин гъашкъа
УнтІаъ дапІнайибдихъан!

Бабан раккнихъ
«Хъартаси!» сарун кІурдар.
Ва тІубарихъ
ШвумтІубланарра хъаъдар.

Шадди жукъмар
Ккадахъру вахтар имдар.
Сивин ккукъмар
Ву зенгнан телизенгар.

Гъира мяъли
А мягъмар сиварикан,
Ва гирами
Адлу къунацириикан.

8
Гъюран мархъар
Гизаф ургъуз хъюгъиган,
Ширин зенгар
Ихъ уымрализ гъафиган,

Жанавратин
Цузар гъашибси лап буш,
Дуст мудратин
Сяътар улуркъний сархуш.

Сейриз гъягъюз
Ккунидар аш, гъачайчва!
Сиварин уз
КІакІариизра лигайчва!

Чру маркІарси
Дийигъна яйлагъ сивар.
Люкъяриси,
ГъатІарццу чпин чру хлинцдар.

Жан сагъ ибшри
Цигъ бабан ухъуз ккуни!
Ва варжийрин
Галар апІрурин ицци:

Гъеебццу йикк,
Шухра дапІну, кубкуйи,
Ва фири никк
Гъайиф дарди ккубзуий.

Алакнайи
Галарихъ деу вахтна,
Шад хутлари
Ккун апІуй қтибтуб махъвра.

Абайи махъв
Гъарганси қтибтуз хъюгъой,
Гъяни хулаъ
Шадвалин сес атІабгуй.

— Аба, шагъриз,
Гъалайиз гъягъюдарин?
Ихъ Дербентдиз
Асланарап духнадарин?

— Асланарапна
Пеленгар, гъузгъун девийир
Рякъюз, дина
Гъязур апІурхъа гъюрбийир:

Ивну меъли,
Шириң йимишар итІру.
Аба ккуни,
Фила ухъу гъягъюру?

— Закур-закур,
ГвачІнимиди, йиз хутлар!
Чим алакну,
Бабу дивнийи галар.

– Йиз дуст Аслан
Вуйиз! – гъапи сар хутли.
– Пеленг кІубан –
Йизра дуст! – кІур тмунури.

– Девейинра
Никк ккуниб вузуз гизаф! –
КІатІич мудри
Гъюбччвру дишла чанра гаф.

– Гъялал ишри
Варжийирин галар, хутлар!
НивкІвар рякъри
Учвуз, альяркъси улар!

9

Йишван вазли
Ялхъвнис адаур хядар,
Ихъ абайи
Гизаф апІура фикрар:

Азма якъар
Сивариъ гъи цІиб шула.
Дагърар-дергасар
Ккумарикра керхри а.

ЧиягъчЧиягъярси
Рахура телизенгар.
Деввалийси
Илдижурадар шумар.

УчІвири мудрар
Жанаврарин мукъариъ,
Улупура
ГучІ адрувал юкІвариъ.

Аба, кавал
Ургам хъабхыну, деъна гъи,
Махъвран шула
Аххирра яващдиси.

«Гъабхыну-гъабхыдар!»
Сивариъ тухум, кІурхъя,
Ва «Гъабхьундар!»
Гъич сарира даркІархъя.

10

Хъа сад йигъян,
КІерцциган ихъ аба къун,
Ва гъерхиган,
Фициб ккундуш кІваз гъафун,

Яващдиси
АпІуз хъюгъиган гафар,
ИлтПишнийи
Вари майларна дустар.

– Йиф айбъинай
Сивариан! – гъапнийи.
Ва гаргвниъди
Хархар йиф чки гъабхнийи.

Штун кІулиан
Марцци шид кебчган машнак,
КІур цІигъ-бабу
Ибахъ, духънуси гъялак:

– НивкІуль айир,
Хабарсузди хъиргунву.
Ачухъ гъахъир,
Гъарзади гъулхва уву...

– Узкан учвуз
Сарун саб файда адар...
Гъамус узуз
Учву гъитубтІан имдар...

Иццу-угрушв
Адардайиз гирамайир,
Дахабгна ушв,
Гъаз-вуш адариз кефийир.

Дава-дарман
Вуйчва йиз гюзел уымриъ,
Жандин аман
Ціиб шулайиз табариъ.

Гъяйиф дарзуз
Гъамус дипуз дюн`я му.
Ву айжалсуз
Багъри тухмин ччвур адлу.

Пайгъамбарстар
Дустар, учвуз баркаллагъ!
Хъяркъиши улар,
Гъайгъу зигрур сар Аллагъ...

Гъамци дупну
Къун абайи чан улар
За апІуру
Завариина жангар.

Назук лигуб
Дишла яваш гъабхьнийи.
Цадал нивгъун
Писписаригъ гъюбчIвнийи.

Майлар ккууни,
Цигъар, швшвар ишуйи.
Адлу къун`ин
КIван дустар илтIишнийи.

Къун абайин
Цудларра гъаши пашман.
Магъа гъамциб
Ахир гъабхьну ихь махъран.

Айкьюл тухмин
Мисалра ву наслариз.
Къунацийириин
Хас чвур гъубзну айсариз!

КІубан

Зиявділек Дағынхов

Зураб

Му ихтилат Зураб кіруу зирек набалугъ балкан бикіруаза. Зурабдин миржид йис вуйи. Дугъу, вари чан таяриси, мектебдиъра урхурайи. Дарсар дургъуз ккунир даршра, физкультура дарснаан Зурабдиз гъарган хъуб айи. Думу тамашийир апіуз, жаргъуз, ергуз ккуни зирек ва кіубан бай вуйи.

Магъя, рякъюри-дярякъри хыдан каникуларра хъуркыну.

Дарсар кудуркібииин ва каникулар кергъбинн бицілдара ги-заф шад вуйи, иллагъки Зураб. Гъамус дугъхъан чан дустарихъ-ди гвачіниан хябахъдизкъан кючейиъ жаргъуз, туп-маргъ апіуз шүйи.

Тятілар ккергъубси, Зурабдин хайлин дустар, чин абйирбабарихъна гъулариз гъушнийи. Гъамци, гъулариз дурушди, тятілариз шагъриъ гъузну имбу бицілдар Зурабдин мягълийиъ цібтілан имдайи.

Садайигъан, дустарихъди икриъ тамашийир апіурайи Зурабдиз, лисунгандин уыл ипіуз ляхнилан хулаң дуфнайи адашди чахъна дих апіуру. Зураб жаргъури хулаң гъягъюру.

Адашди Зурабдиз гъулаз абайихъна гъягъюз теклиф апіуру.

Зураб адашдин теклифниин гизаф шад ва рази шулу. Аыхю пай дустар гъулариз душну, учв шагъриъ имбуган, Зурабдиз ціб ккимидисира вуйи.

Гъелбетда, гъулаң ужуйи вуйи: ахю аба, марцци гъава, гъабгъу нир, гюзел ярквар, ягъли дагълар – мураг гъяркъган, Зурабдин юқів гъевеслу шүйи, жюрбежюр, чазра таниш дару, гъиссарихъди абцігүйи.

Хъайигъан гвачІнин ухди, адаш-
ди Зураб автовокзаликна гъахуру.
Чпин гъулаз гъябгъорайи автобус-
диъ Зураб итну, адаш къяляхъ хъта-
куру.

Магъа йирхъуб сяльтналан, Зураб
айи автобус гъулаз хъубкъру. Авто-
бус гъулан къялаъ айи майданди-
ин дийибгъуру. Автобусдиъ айидар
эдеъну, гъарур чан хулаз гъягъору.
Зурабдиз гъеле автобусдиъ имиди
чаз ккилигурайи аба гъяркъю.

Автобусдиан эдеъну, Зураб
абайихъна жаргъуру ва абайин хил
дibисну, салам тувру.

— Ваалейкум салам, Зураб! — шад-
ди жаваб тувру абайи. Зурабдиз чан
гъиссарикан гъапIруш аыгъдайи.

— Йиз худул гъудуркъу ва гужли

гъучагъ духънаки! — кIури абайи,
Зураб хабаъ тIаъру.

Зураб шадвалиан жавабаркъан
тутруви абайихъ хъебехънайи.

— Жан бай, гъулаз гъюру рякъ яр-
хиб ва гъагъиб ву, бизар гъахъун-
шулву, — дупну, Зурабдихъ хъайи
чанта абайи чахъна гъадабгъуру
ва, худлин улихъ гъучІвну, хулазди
гъягъору .

— Ваъ, бизар духънадарзу аба, хъа
вушра рякъди гъюрган, автобус
ичIаът абхъру вая къалилан абхъру
кIури, гучI шули гъабхъунзуз.

— Автобусдин шофёр гизаф йисари
ляхин апIурайи, тажруба айи ва чан
ляхин ужуди аыгъю кас ву. Дугъу
хайлин йисари автобусдихъ ляхин
дапIна, сарун гучI мапIан, йиз бай
Зураб, — кIуру абайи.

**Абайин къяляхъди гъягъюрайи
Зураб дикъатлуди варишвариз лигу-
райи.**

— Кючийр, майднар, гъарап, хулар — мурап вари яв багъри йишвар ву йиз худул — кIуру абайи Зурабдин фикрин гъавриъ ахъну.

— Хъа му хулар вари сабсдар гъаз ву, аба? — гъерхру Зурабди.

— Дураг вари ихъ гъуландарин кюмекниинди дивнайидар ву, жан бай.

— Эгер узуз гъулаъ хал дивуз ккуун гъабшиш узузра варди кюмек апIури, аба? — гъерхру Зурабди.

— Ав жан бай, ихъ гъуландар гизаф гъюмат апIуз ккууни ксар ву, дурари сатIи духъну, увуз ккунибисиб хал дивру. — Магъа ихъ халра, ухъу хъуркъну — кIури абайи урнар арццру.

— Дюзди гъапиш, узуз гизаф гашра дубхъназуз аба — кIуру Зурабди абайи.

— Яв гъаври аза, жан бай, йирхъуб сяльтна рякъди гъафириз гаш дархъиди гъудрубзур. Яв Айша халайи увуз ищидар ипIрудар гъязур дапIна йиз худул, душну яв хилар жикI ва стулихъ деъ — кIуру абайи.

Хиларра, машарра дижикIну, Зураб стулихъ уъл ипIуз деъру.

— Фукъан ищциб ипIруб даринхъа, аба, мициб ипIруб шагъриъ зат бихъруб дар — кIури Зурабди разиди чан фунлан хил алдатуру.

— Гъвал ккабцIнийиз, гъамус дахъну гъаахишра шулу, — дупну Зураб къас'ин дахъру ва, марфкIин кIул иливур, нивкIуз гъягъюру.

3

Зураб гвачIни уягъ шлуган, гъулаъ далдабийр йиврубсиб сес айи. Чпатинди удучIву Зурабдиз, укI ии-вуз гъягъюрайи чпин гъуландар рякъюру. Дураг гъюнариин дергсар иливнуну, хилариъ дагъарара ади сивариз гъягъюз гъялак дахънайи.

— Салам Алейкум, Зураб! — кIури, Зураб урнарихъ гъяркъю, хайлин баяр-шубар дугъахъна хил тувуз гъюру.

— Уву хайлин вахтназ дуфнайва учухъна, учухъди тамашийир апIурива, дарш уву сабан абайихъди гъузну, хъасин учухъна гъюрива? — кIури, бицIидари Зурабдиз суалар туврайи.

— ЧIяльн ву, думу накъ дуфну ими, гъитай думу сикинди, хъа апIинай дугъахъди тамашийир — дупну, бицIидар сикин дапIну, абайи Зураб хулазди хъади гъушу.

Абайи, Зурабдиз гвачIиндиг уъл гъивнуну, чав чан хулан ляхнар апIуз хъюгъру.

жибкIури, ва хъана жара хулан ляхнар апIури, аба чайн рази хъуз гъитрайи. Гъамци, кюмекниинди, Зурабдина абайи хулан къяляхъ хян дивнийи. Чан кюмекчийиз абайи пешкешди цИийи ботинкIирра гъадагъуру, чан худлиз ужуб мани жилеткара бирхуру. Яни, Зураб учв гъулаз гъюб'ин ва абайихъди каникулар гъаъбинн гизаф разиди айи. Дицлан-ра савайи, Зурабдиз чан абайи ктитру жюрбежюр ихтилаттара гизаф къабулди вуйи. Ав. Аба ужур ихтилатчи вуйи.

Абайи ихъ дагълуйи-рин кIубанваликан, ватан бадали чпин къувватар, аыгъювалар ва жан туврайи къягъяларикиан, гъулан табиаътдикан, ярквраиъ шлу чIурдин гъяйванатарикиан, чпин гъулан агъалиирикиан маракълу ва мяняфяльту ихтилатар ктитуйи. Ихъ багъри табиаът дюбхну ккуниваликан, инсанари сари-сариз гъюрмат дапIну ккуниваликан, аъхюр-бицIирин арайиъ духьну ккуни альакъирикиан, багъри ватан ва

Чал уъбхакан ва хайларин жара мяняфяльту ляхнарикан ктитру абайин ихтилатари Зурабдик гъевес капIуи. Ихъ кIубан бай Зурабди, гизаф дикъятниинди абайин гъарсаб гафнахъ хъбехъури, абайи кIурайи гъарсаб гаф фикриз гъадаб-гъури, варии чан кIваин гъитрайи. Гъар хябахъган абайи чан варии худлар уч апIуи ва дурагиз ихтилатар кдитуйи. Гъамци Зурабдин хъадан вазар яваш-явашди гъягъюрайи.

4

Зураб гъулаъ ади саб гъяфта дубхънайи. Думу вари гъулан баяр-шубарихъди таниш гъахънийи. Хайлин вахт чан цИийи юлдшарихъди кючийириъра гъаъри гъахънушра, Зурабдикан абайин ужур кюмекчира шулу.

Дугъу, лижгъян гъафи малармарччар ахъиъ тIаъри, абайиз ухуз булахдин гъабгъу шид хури, хулаъ марщчишин уъбхюри, гъаб-гъажах

(Давам гъюру номериъ)

«Гази» журналын чөмриян

Щийи йисаз уюнжагъар

Гъаму жут шиклар, къатЦарап вуйиси,
адатЦай. Дураг саб сабдик карсай. Гъаши
уюнжагъар ёлкайик китЦай.

«Артмиш апБар» журналиан

Иллюстрированный детский журнал.
Издается один раз в два месяца.

Учредитель:
Министерство информатизации, связи и
массовых коммуникаций Республики Дагестан.

Регистрационный номер
серия ПИ №ТУ05-00413 от 22.04.2019 г. выдан
управлением Роскомнадзора
по Республике Дагестан.

Издается с января 1990 г.

Руководитель – главный редактор
М.М. Ахмедов

Редколлегия:
А.Исмаилов (зам. гл.редактора)
Т.Зургалова (ответ. секретарь)
Ф.Султанова (редактор выпуска)
П.Асланов
Г.Омарова
Ш.Шахмурданов
С.Кюребегова
А.Абдурахманов
Э.Ашурбекова

Художественный редактор З. Даганов
Технический редактор Т. Лузина
Художник номера М. Муталибов
Фото на обложке М. Колубакиной

Формат 60x84 1/₈.
Бумага офсетная.
Уч. изд. л. 3,74.
Уч. печ. лист 3,26.

Выход в свет 03.03.2020 г.
Тираж 413 экз.
Заказ № 503.

Типография:
ООО «Издательство «Феникс-пресс».
Адрес типографии: 367018, РД
г. Махачкала, ул. Петра I, 61.

Редакция и изатель: Государственное
бюджетное учреждение Республики Дагестан
«Редакция республиканских литературных
журналов «Соколенок»
и «Литературный Дагестан».

Адрес редакции и изателя:
367000, РД, г. Махачкала, ул. Даниялова, д.55.

Электронный адрес редакции:
litdag@mail.ru

Табасаранский язык.

Индекс: на год - 31170,
на полугодие - 78433.

Цена свободная.